

Cirkulärnr: 1992:46
Diariernr: 1992:0639
Handläggare: Mats Söderberg
Avdsek: AK UngVux
Datum: 1992-03-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Skolstyrelsen
Ekonomikontoret
Kommundelsnämnden
Rubrik: Det kommunala ansvaret för inackorderade elever i gymnasieskolan
Bilagor: Inackorderingstillägg 1990/91 för elever i det offentliga skolväsendet samt i folkhögskolor och fristående skolor fördelat efter elevernas hemkommun

Det kommunala ansvaret för inackorderade elever i gymnasieskolan

BAKGRUND

Riksdagen beslutade efter förslag i propositionen om ansvaret för skolan (prop 1990/91:18) att ansvaret för inackorderade gymnasieelever skall överföras till elevernas hemkommun fr o m den 1 juli 1992.

I en skrivelse till regeringen har Centrala studiehjälpnämnden, CSN, i samråd med Kommunförbundet lämnat förslag till hur det kommunala ansvaret för studiehjälpsberättigade elevers inackordering bör utformas med hänsyn till det offentliga skolväsendet.

På basis av denna skrivelse har regeringen i årets budgetproposition preciserat förslag om kommunernas ansvar, författningsändringar och ett överförande av medel till sektorsbidraget för täckande av de kostnader som uppstår i kommunerna till följd av ett övertagande av ansvaret för inackorderade elever.

Riksdagsbehandlingen av dessa förslag sker först under sensvåren, vid en tidpunkt när det är för sent för kommunerna att planlägga frågor om inackorderade elever. Kommunförbundet föreslår därför att kommunerna i sin planering tills vidare utgår från de i budgetpropositionen lämnade förslagen, för vilka redogörs i detta cirkulär.

ELEVER SOM BERÄTTIGAS TILL INACKORDERINGSTILLÄGG FRÅN KOMMUNEN

Kommunernas skyldigheter beträffande inackorderingstillägg avser i regeringens förslag elever i gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och påbyggnadsutbildning fram t o m det första kalenderhalvåret det år ungdomarna fyller 20 år. Vad gäller vuxenutbildningar begränsas ansvaret till att gälla endast de utbildningar där kommunen är skyldig att svara för kostnaderna enligt 11 kap 21 § andra stycket skollagen, dvs då eleven har särskilda skäl för att få gå i annan kommuns komvux.

Ett statligt stöd till inackorderade elever utanför gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen föreslås lämnas via statsbidraget till folkbildningen för folkhögskoleelever och via statsbidragen till fristående skolor och riksinternatskolor för elever i dessa skolformer. Frågor om inackorderingstillägg för studier utomlands kommer liksom tidigare att handläggas av CSN.

PRINCIPER FÖR DET KOMMUNALA INACKORDERINGSTILLÄGGET

CSN har haft regeringens uppdrag att i samråd med Kommunförbundet utforma principer för kommunernas ansvar vid studiehjälpsberättigade elevers inackordering.

Syftet med inackorderingstillägget är enligt CSN att undanröja geografiska hinder för utbildning och att minska de merkostnader som uppstår för familjer där barnen måste inackordera sig på skolorten. I de flesta fall täcker tillägget inte alla de merkostnader som uppstår. Eftersom överförandet till kommunerna skall ske inom ramen för oförändrade statliga kostnader kan det inte krävas att kommunerna skall stå för hela merkostnaden.

Då ansvaret för inackorderade elever förs över till kommunerna finns det enligt CSN:s mening anledning att ställa upp något vidare mål än vad som gällt för inackorderingstillägget. Det övergripande målet bör vara att kommunen skall främja tillgängligheten för sina ungdomar. Det bör sedan överlämnas åt kommunerna att välja den väg som bäst leder mot dessa mål. Effekterna av det förändrade ansvaret bör fortlöpande utvärderas. Ungdomars möjlighet att välja en utbildning på annan ort får inte försämrats.

Det finns, vid sidan av ett schabloniserat direkt ekonomiskt stöd, en rad andra metoder som kommunen kan använda sig av för att främja tillgängligheten till utbildning. Det bästa är naturligtvis om man kan erbjuda den önskade utbildningen så nära föräldrahemmet att en inackordering blir obehövlig. Kommunen kan i vissa fall förbättra möjligheterna för ungdomarna att resa dagligen mellan hemmet och skolan.

FORMER FÖR STÖD TILL INACKORDERADE ELEVER

Staten avser ej att reglera i vilken form stödet till inackorderade elever skall lämnas. Det står alltså fritt för elevens hemkommun att ordna bostad åt eleven på studieorten, göra ekonomisk överenskommelse med värdkommunen om att denna skall ordna bostad eller att lämna kontantstöd till eleven.

Om kommunen väljer att även i fortsättningen ge ett direkt ekonomiskt stöd kan detta differentieras efter de faktiska inackorderingskostnaderna. Kommunerna kan även ge stöd genom andra åtgärder än direkta ekonomiska bidrag.

Stödet avser boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Regeringen föreslår dock en bestämmelse att i de fall kommunen väljer att lämna ersättning i kontant form så skall det utgå med lägst 1/30 av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för varje kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor. Enligt nu gällande regler innebär detta en ersättning per månad om lägst 1 070 kr.

Inackorderingstilläggets storlek har hittills beräknats efter färdvägsavståndet mellan föräldrarnas bostad och skolan. Ersättningens nivå har därvid varierat i nio olika kostnadsgrupper under läsåret 1991/92 från 1 000 kr till 2 010 kronor. I det nya systemet finns inga sådana regler, men det är av hänsyn till stödets karaktär rimligt att det varierar med hänsyn till avståndet mellan hemmet och studieorten.

KOSTNADSKOMPENSATIONEN TILL KOMMUNERNA

I samband med att ansvaret för inackorderade gymnasieelever överförs till kommunerna föreslår regeringen att ytterligare 248 mkr tillförs sektorsbidraget för skolan. Beloppet finns tillgodosett inom ramen för den nivå på sektorsbidrag regeringen föreslagit i budgetpropositionen. Fördelningsprincipen för dessa medel är ännu inte avgjord men det troliga är att CSN:s uppgifter om fördelning 1990/91 efter hemkommuner kommer att utgöra grund (bilaga). Efter fördelning per kommun förs beloppet sedan in i basen för beräkning av sektorsbidraget för respektive kommun.

INACKORDERING - DAGLIGA RESOR

Kommunen förfogar i sin planering nu över en rad olika medel som tidigare var förbehållna statliga beslut. Det gäller t ex möjligheten att själv skapa samverkansområden med lämpliga kommuner och att göra avvägningar mellan att lämna stöd till dagliga resor eller inackordering. Det är inte alltid förenligt med god hushållning att låta ungdomarna inackorderas på sådant sätt att dessutom ett behov av stöd för dagliga resor mellan

inackorderingsbostaden och skolan krävs. Då kan som ett alternativ en samverkan med annan kommun övervägas än den där boendesituationen i skolorten ställer krav på både inackorderingstillägg och stöd för dagliga resor.

FOLKBOKFÖRINGSADRESS

Det har tidigare funnits vissa möjligheter att folkbokföra sig på studieorten och ändå uppbära inackorderingstillägg med hänvisning till avståndet till föräldrahemmet. Ett par faktorer kommer att i hög grad begränsa dessa möjligheter. För det första utgår ju inackorderingstillägget fr o m 1992-07-01 från den kommun man är folkbokförd i. Om eleven överför sin folkbokföringsadress till studieorten innebär att han går miste om möjlighet till inackorderingstillägg från den ursprungliga hemkommunen. För det andra stadgas i den nya folkbokföringslagen (SFS 1991:481, 13§) att elev anses bosatt hos sina föräldrar även om han till följd av skolgången regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på annan fastighet. Detta gäller elev under 18 års ålder och elev som fyllt 18 år så länge han genomgår grund- eller gymnasieskola eller motsvarande utbildning.

Upplysningar med anledning av detta cirkulär besvaras av Kerstin Våhlberg, Laina Kämpe och Mats Söderberg,
tfn 08-772 41 00.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Karl Knutsson

Mats Söderberg